

Brúðarbrenning partur av gerandisdegnum:

Logarnir hótta ungu kvinnurnar í Indiu

— Kvinnubólkurin Saheli fær alsamt størri undirtøku millum indiskar kvinnur

Tvær ella triggjar ferðir um dagin hendir tað í onkrum av stórbýnum í India, at petroleum verður stoytt yvir unga kvinnu og eldur settur á hana. Roknast kann við, at 800 indiskar kvinnur fara at lata lívið á henda hátt á hesum ári, tær flestu nýgiftar, 15-25 ára gamlar. Drápsmennir eru antin mennir hjá teimum, svágirnar ella verammurnar. Næstan eingin av teimum fær dóm fyri hesar ræðuliga beista-gerðir. statistikkurin visir, at í 2300 slíkum málum tey seinastu árinu eru bert feldir 12 dómur.

Mett sum bilvanlukkan ella smástuldr

Í greinarøð um India í Politiken herfyri sigur Niels Tobiesen, at ikveikingartilburðir av hesum slag eru so vanligir í indiska gerandislívinum, at bløðini bert skriva litlar greinastubbar um teir á síðu trý saman við frágreiðingum um bilvanlukkan og smástuldr, men teir flestu tilburðirnar verða als ikki nevndir. Tað fylgir oftani frágreiðingini um kvinnubrenning, at maðurin hjá teiri myrðu kvinnuni ferð eftir ferð hótti hana, tí hann ikki fekk bil ella motorsúkklu frá foreldrum hennara.

Men hóast »dowry-death», heimanfylgudeyði, ella »brideburning», brúðarbrenning, ikki verða mettir at hava tann stóra týðningin er hetta kortini tað mest eyðkenda fyri siðbundnu kvinnukúganina í India. Tað

løgna er, at tess meira materialisman ger um seg, serliga ímillum miðstættarfolk, tess fleiri verða morðini. Seinastu 6-7 árinu eru tey tvífaldað í New Delhi. Materialistiskur framburður er so státt tann størsti figgindin hjá ungu miðstættar-kvinnunum. Heimanfylgjan er einki vandamál fyri tær riku familjurnar, og hjá teimum fátæku er einki at geva, men innan fyri miðstættarar vaksa alsamt vónirnar um frægari figgjarstöðu og hægri livifót við øktari markaðsnøgd av bilum, frystiboksnum og sjónvørpum. Kann ein ikki tjena pengar til at keypa hetta, men eigur ein ungan ógiftan son, er kanska møguleiki at fáa bilin ella frystiboksina sum heimanfylgju, um hann giftist eini mógvandi gentu. Tað erður ikki spurt um vilja hjá dronginum ella gentuni — foreldrin hava avgerðar-rættin.

Heimanfylgja forboðin

Foreldrin hjá tí ungu gentuni nýskja hinvegin at gifta hana einum útbúnum manni, sum kann syrgja fyri henni, og tí geva tey oftani stórfingin lyfti um heimanfylgju, sjálvt um tey ikki eru før fyri at halda tey. Og fær vermannan ikki sjónvarpið ella frystiboksina, er tann nýgíta kvinnan í stórum vanda.

Heimanfylgja varð forboðin í India við lóg 1961, men kortini er sera vanligt at lesa fylgjandi lýsingar í indisku bløðunum: »Ynskt

verður eftir manni, fyri pena, klæna og heimliga gentu við ljósari húð, ið hevur útbúgving sum banka-assistentur og er jomfrú. Brúðgómurin má vera ógiftur, sjálvstøðugur ella í leiðarastarvi. Stættarlig stóða ongan týðning. Sámiligt brúðleyp... o.s.fr. » Tey seinastu orðini týða uppá stóra heimanfylgju.

Tað indiska tingið ger nú álvarsliðar royndir til at víðgera spurningin um brúðarbrenning, og eitt logarpætti, ið ásetir revsing fyri slíka brotsgerð,

verður væntandi skoytt afturat revslógini áður enn langt um liður.

Saheli-bólkurin

At so nógv kundu sloppið so lætt frá ikveiking í livandi menniskjum birti uppundir stovnsetingina av Saheli-bólkinum, sonevnda, ið hevur fingið stóra undirtøku ímillum indiskar kvinnur tey allar seinastu árin. Saheli týðir »vinkonur» og tey virknu innan fyri henda bólki eru fyri tað mesta kvinnur á øllum aldri. Bólkurin arbeiðir við leiðbeining og fyrbygging hjálp til giftar kvinnur, einkjur og kvinnur, sum vilja skiljast frá monnum s inum. Saheli-bólkurin hevur longu gjørt eitt megnararbeiði í indisku fátækra-býlingunum.

Men kvinnukúganin í India visir seg ikki bert í morðum á verjuleysum kvinnum. Í nøkrum indiskum samfeløgum er t.d. fyrsta menstruatiónin hjá einari gentu eitt tekin til at hon er búgvin til ta fyrstu neyðtøkuna. Sambært indiskari lóg viðvíkjandi blandaðum hjúnalagi, kann ein tilkominn kvinna, sum er hindui, ikki gifta seg við einum muslimi uttan at fáa samtykki frá foreldrunum. Barnahjúnabond eru heilt vanlig. Fri kommunikation millum kynini er ókend og tað kynsliga verður ongantíð nevnt. Sum dóm kann nevast, at í India eru 1652 mál ella málfori, men nógv orð, sum eru knýtt at

kynsligum atburði, eru ikki til í hesum málum.

»Spilt vora»

Ein kvinna, ið gerst einkja, stendur fullkomiliga á berum. Sambært traditiónini skal einkjan stokka á bálid, tá ið maður hennara verður brendur, og hetta hendir meira enn so, hóast lógin forbjóðar tí. Eins og gentur, sum hava mist moydóm, eru einkurnar »spilt vora» — tær verða burturvistar allastaðni og mugu syrgja fyri sær við biddari ella prostitútion. Møguliga enda æt tær í »búrnum» í Bombay, tí ússalagista fátækra-býlingum í India, har tiggjutúsundtals skokjur liva og arbeiða. Nógvar av teimum liva bóktaviliga talað í búrum. Undir hesum ófatiligu samfelagsumstøðum verður livið hjá

eini gentu, ið gerst einkja 15 ára gomul ein long, ræðulig marra.

Saheli-bólkurin hevur eisini mótmælt tvungnari sterilisation av kvinnum. Henda sterilisation bleiv til eina terror-kampanju undir Indiru Gandhi, men tvang verður ikki longur nýtt, sambært stjórnarkeldum í New Delhi. Ein kann kortini ivast í sannleikavirðinum hjá almennum indiskum keldum í hesum sambandi. Fyribygging er vanlig og nýttur verður nýggjur heilivágur, Net-Oen, sum ongantíð er royndur fyrr. Ein av stóru sigrunum hjá Saheli-bólkinum var at vinna próvmál í Hægstarætti, har tað bleiv staðfest at heilivágurin ikki mátti brukast av kvinnum, fyrr enn hann fyrst hevði verið royndur til djór.

etj.

Sjónvarps-sending og einkjubrenning

Herfyri var sending í sjónvarpinum undir heitinum »Kristinboðan og menningarhjálpi í India». Í sendingin prátaði Jan Müller, blaðmaður við danska sendiharran í India, Kaj Baaga. Í hesi samrøðu sigur hann m.a., at einkjubrenning verður ikki framt í India í dag.

Í hesum sambandi hava vit fingið áheitan frá lesara, sum heitir á blaðið um at endurgeva grein, sum danski blaðmaðurin Niels Tobiesel júst hevur havt um sama spurning í Politiken. Vit lova okkum at endurgeva nakað úr umrøddu grein.

